

Octombrie
2025

ASPECTE PRIVIND REPREZENTAREA MINORITĂȚILOR ÎN PARLAMENTUL ROMÂNIEI

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

NOTĂ DOCUMENTARĂ

CADRUL CONSTITUȚIONAL ȘI EUROPEAN

1. Dreptul minorităților naționale de a participa la alegerile pentru Camera Deputaților și a Senatului este reglementat de art.56 din [Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente](#), cu modificările și completările ulterioare. Legea reglementează definiția etniei, dar numai în context electoral, tipurile de organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale, precum și condițiile pe care aceste organizații trebuie să le îndeplinească pentru a participa la procesul electoral: pot depune candidaturi organizațiile cetățenilor români aparținând minorităților naționale reprezentate în Parlament, precum și alte organizații ale cetățenilor români aparținând minorităților naționale legal constituite, care trebuie să îndeplinească o serie de condiții cumulative.

Articolul 56 din Legea nr.208/2015 prevede următoarele:

- (1) Organizațiile cetățenilor aparținând unei minorități naționale, legal constituite, care nu au obținut în alegeri cel puțin un mandat de deputat sau de senator au dreptul, potrivit [art. 62 alin. \(2\) din Constituția României, republicată](#), la un mandat de deputat, dacă au obținut, pe întreaga țară, un număr de voturi egal cu cel puțin 5% din numărul mediu de voturi valabil exprimate pe țară pentru alegerea unui deputat. Numărul mediu de voturi valabil exprimate pe țară pentru alegerea unui deputat reprezintă partea întreagă, nerotunjită, a raportului dintre numărul de voturi valabil exprimate obținute la nivel național de toate partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale sau organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au întrunit condiția de prag electoral, voturile valabil exprimate obținute de candidații independenți care au primit mandate și numărul total de mandate pentru Camera Deputaților potrivit [anexei nr. 1](#).*
- (2) Pot depune candidaturi organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Parlament.*
- (3) Prin minoritate națională se înțelege acea etnie reprezentată în Consiliul Minorităților Naționale.*
- (4) Pot depune candidaturi și alte organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale, legal constituite, care sunt de utilitate publică și care prezintă Biroului Electoral Central, în termen de 30 de zile de la data stabilirii zilei alegerilor, o listă de membri cuprinzând un număr de cel puțin 15% din numărul total al cetățenilor care, la ultimul recensământ, s-au declarat ca aparținând minorității respective.*
- (5) Dacă numărul membrilor necesari pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la [alin. \(4\)](#) este mai mare de 20.000 de persoane, lista membrilor trebuie să cuprindă cel puțin 20.000 de persoane domiciliate în cel puțin 15 din județele țării și în municipiul București, dar nu mai puțin de 300 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe și pentru municipiul București.*

(6) Lista membrilor se întocmește pe localități și pe județe și trebuie să cuprindă: denumirea organizației, numele și prenumele membrilor, codul numeric personal, data nașterii, domiciliul, denumirea, seria și numărul actului de identitate, semnăturile acestora, precum și numele și prenumele persoanei care a întocmit-o. Persoana care a întocmit lista este obligată să depună și o declarație pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturii membrilor, precum și faptul că lista a fost întocmită în vederea participării la alegerile parlamentare din anul respectiv.

(7) În sensul prezentei legi, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, prevăzute la [alin. \(1\)-\(4\)](#), le este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice doar în perioada electorală.

(8) Prevederile [alin. \(1\)](#) nu se aplică organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale care a participat la alegeri într-o alianță electorală.

(9) Mandatul de deputat atribuit potrivit [alin. \(1\)](#) se acordă peste numărul total de deputați rezultat din norma de reprezentare.

(10) Organizațiile prevăzute la [alin. \(1\)-\(4\)](#) pot participa la alegeri și pot depune candidaturi numai sub denumirea și cu semnul electoral ale respectivei organizații.

2. Dreptul minorităților de a participa la alegeri este consfințit și de [Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale](#), încheiată la Strasbourg la 1 februarie 1995, și ratificată de România prin Legea nr.33/1995, în articolul 15: *Părțile vor crea condițiile necesare pentru participarea efectivă a persoanelor aparținând minorităților naționale la viața culturală, socială și economică și la treburile publice, în special acelea care le privesc direct.*

3. [Recomandările de la Lund cu privire la participarea efectivă a minorităților naționale la viața publică](#), din septembrie 1999, de referă la autoguvernarea, la garanțiile constituționale și juridice, precum și la participarea la luarea deciziilor a minorităților unui stat:

8. *Reglementările privind formarea și activitatea partidelor politice ar trebui să respecte principiul liberei asocieri din dreptul internațional. Acest principiu include libertatea de a înființa atât partide politice bazate pe identități comune, cât și partide care nu se identifică exclusiv cu interesul unei comunități specifice.*

9. *Sistemul electoral ar trebui să faciliteze influența exercitată de minorități și reprezentarea minorităților:*

- *În zonele unde minoritățile sunt compacte, o singură circumscripție electorală poate asigura reprezentarea suficientă a minorității;*

- Sistemele reprezentării proporționale, în care cota unui partid politic la nivelul votului național se regăsește în numărul de mandate pe care acesta le deține, poate contribui la reprezentarea minorităților;

- Anumite forme de vot preferențial, în care electorii clasează candidații în ordinea preferințelor, ar putea facilita reprezentarea minorității și promova cooperarea în interiorul comunității;

- Un prag electoral mai coborât pentru accesarea în corpurile legiuitoare ar putea facilita includerea minorităților naționale în guvernare.

10. Este de dorit ca granițele geografice ale circumscripțiilor electorale să fie stabilite astfel încât să faciliteze reprezentarea echitabilă a minorităților naționale.

(...)

În principiu, democrațiile nu vor interveni în modul în care persoanele își organizează viața politică – atâta vreme cât modalitățile acestora sunt pașnice și respectă drepturile celorlalți. În esență, aceasta este o chestiune care privește libertatea de întrunire, așa cum este formulată într-un număr mare de instrumente internaționale, inclusiv: articolul 20 al Declarației Universale a Drepturilor Omului; articolul 22 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice; articolul 11 al Convenției europene a drepturilor omului; paragraful 6 al Documentului de la Copenhaga. Libertatea de întrunire este, de asemenea, garantată explicit persoanelor aparținând minorităților naționale în cadrul paragrafului 32.6 al Documentului de la Copenhaga și articolului 7 al Convenției-cadru. Mai concret, paragraful 24 din Titlul VI al Actului Final de la Helsinki angajează Statele participante OSCE „să asigure exercitarea liberă de către persoanele aparținând minorităților naționale, individual sau în comun cu alții, a drepturilor și libertăților fundamentale, inclusiv dreptul la o participare deplină, [...] în viața politică [...] a țărilor lor, inclusiv prin [...] partide politice și asociații”.

În timp ce respectul total față de drepturi egale și nediscriminare va reduce sau elimina solicitarea sau necesitatea formării partidelor politice pe baze etnice, în anumite situații acest tip de partide ar putea fi singura șansă pentru reprezentarea efectivă a intereselor specifice și, astfel, pentru participarea efectivă. Desigur, partidele pot fi formate și pe alte baze, de exemplu pe interese regionale. În mod ideal, partidele trebuie să fie deschise și să treacă peste chestiunile pur etnice; astfel, marile partide vor trebui să caute să includă între membri lor membri ai minorităților, pentru a reduce necesitatea sau imboldul formării partidelor pe criterii etnice. Alegerea sistemului electoral poate fi importantă în aceasta privință. În orice caz, nici un partid politic sau asociație nu poate incita la ură rasială, interzisă de articolul 20 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice și de articolul 4 al Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială.

Sistemul electoral poate servi atât pentru alegerea celor doua Camere ale Legislativului, cât și a altor organe și instituții, inclusiv alegerea demnitarilor independenți. În timp ce anumite circumscripții electorale ar putea asigura o reprezentare suficientă pentru minorități, în funcție de modul în care aceste circumscripții electorale sunt definite și de concentrarea comunităților minoritare, o reprezentare proporțională ar putea ajuta la asigurarea reprezentării minorităților. Diferite forme ale reprezentării proporționale sunt utilizate în statele participante OSCE, inclusiv: „sufragiul preferențial”, caz în care alegătorii votează candidații în ordinea preferințelor; „sistemul de liste deschise”, caz în care alegătorii își pot exprima atât opțiunea pentru un candidat înscris pe o listă de partid, cât și pentru un partid; „panachage”, caz în care alegătorii pot vota pentru mai multi candidați din partea mai multor partide; și „sistemul cumulativ”, caz în care alegătorii pot vota de mai multe ori pentru candidatul preferat. Pragurile electorale nu trebuie să fie atât de ridicate încât să împiedice reprezentarea minorităților.¹

(...)

În paragraful 30 al Documentului de la Copenhaga, statele participante OSCE „recunosc că problemele privind minoritățile naționale nu pot fi rezolvate de o maniera satisfăcătoare decât într-un cadru politic democratic, bazat pe un stat de drept, cu un sistem judiciar independent eficient”. Ideea unor remedii eficiente este prevăzută, de asemenea, în articolul 2(3) al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, unde „un remediu judiciar” este prevăzut de articolul 11 al Cartei europene a autonomiei locale”. O anchetă judiciară poate fi dispusă de instanțele constituționale și, în fapt, de organismele internaționale pentru drepturile omului. Mecanisme și instituții fără forță juridică, cum ar fi comisii naționale, instituția avocatului poporului, comitetele interetnice etc., pot avea, de asemenea, un rol important, așa cum este prevăzut în paragraful 27 al Documentului de la Copenhaga, articolul 14(2) al Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și paragraful 36 al Declarației și Programului de Acțiuni, adoptat de Conferința mondială asupra drepturilor omului de la Viena (1993).²

4. [Liniile directoare de la Ljubljana privind integrarea societăților diverse](#), noiembrie 2012:

Incluziunea la nivelul grupurilor etnice are mai multe fațete. În primul rând, conform standardelor internaționale, persoanele aparținând minorităților au dreptul de a constitui partide politice care să reprezinte interesele minorității etnice respective. Orice limitare a dreptului de a constitui un partid politic pe baze etnice sau religioase trebuie să fie în concordanță cu normele dreptului

¹ <https://www.osce.org/files/f/documents/c/b/303336.pdf>, pag.23-24

² Idem, pag.31

internațional și cu principiile consacrate prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Aceasta presupune, inter alia, evitarea unor condiții numerice și geografice de înregistrare care ar putea limita în mod injust sau disproporționat drepturile politice ale persoanelor aparținând minorităților. În al doilea rând, chiar dacă partidele politice nu ar trebui interzise per se, ele fac totuși obiectul interdicției de a practica discriminarea, la fel ca oricare alt actor social. Chiar dacă obiectivul partidelor îl constituie promovarea și protejarea drepturilor și a intereselor unui anumit grup, ele nu ar trebui să refuze calitatea de membru pe baza afilierii etnice. În al treilea rând, principalele partide ar trebui să adere la rândul lor la principiile guvernării democratice și să ia în considerare promovarea participării persoanelor aparținând minorităților. În al patrulea rând, cadrul global al participării politice ar trebui conceput în așa fel încât să faciliteze includerea aspectelor ce țin de minorități în dezbaterile publice și să promoveze participarea politică a persoanelor care aparțin minorităților. Astfel, ar trebui să se prevadă afișarea informațiilor și a publicității electorale în limbile minorităților, oferirea de oportunități pentru utilizarea limbilor minorităților în mass-media și realizarea de materiale electorale în limbile minorităților.

5. Comitetul consultativ al Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale. Aviz privind România adoptat la 6 aprilie 2001 (Consiliul Europei):

Comitetul consultativ constată că România a depus eforturi lăudabile pentru a sprijini minoritățile și culturile acestora, inclusiv prin înființarea unui Consiliu al Minorităților Naționale și introducerea dreptului la o reprezentare specială în Parlament.

(...)

65. Comitetul consultativ își exprimă considerația pentru faptul că organizațiile cetățenilor aparținând unei minorități naționale beneficiază de drepturi de participare prin intermediul unei reprezentări garantate constituțional în Parlament. [...] Comitetul consultativ

constată că participarea minorităților – inclusiv în Parlament – a condus la realizări semnificative în ceea ce privește protecția minorităților naționale și a contribuit la promovarea unui climat de toleranță în România.

(...)

76. Comitetul consultativ constată că România a depus eforturi lăudabile pentru a sprijini minoritățile și culturile acestora, inclusiv prin înființarea unui Consiliu al Minorităților Naționale și introducerea dreptului la o reprezentare specială în Parlament.

(...)

Comitetul de Miniștri concluzionează că organizațiile reprezentate în Parlament și/sau în Consiliul Minorităților Naționale beneficiază de un tratament

preferențial în comparație cu alte organizații care reprezintă minoritățile. Acesta recomandă Guvernului ca, în alocarea sprijinului de stat, să procedeze nu exclusiv prin intermediul organizațiilor reprezentate în Parlament și/sau în Consiliul Minorităților Naționale, ci și prin intermediul altor organizații care reprezintă minoritățile.

6. [Comitetul consultativ al Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale. A cincea opinie privind România](#), adoptat la 3 aprilie 2023 (Consiliul Europei):

7. Un grad bun de participare formală a persoanelor aparținând minorităților naționale este garantat prin Consiliul Minorităților Naționale și prin locurile rezervate în Parlament. Există deficiențe în ceea ce privește reprezentarea scăzută a romilor în Parlament, lipsa echilibrului de gen în ambele organisme și deficiențe în procedura prin care asociațiile minorităților naționale se pot înscrie pentru a concura la alegerile naționale. Soluții trebuie găsite în strânsă colaborare cu reprezentanții minorităților naționale pentru a se asigura că sistemele de participare oferă oportunități egale și reflectă diversitatea din cadrul minorităților naționale.

(...)

22. Comitetul Consultativ solicită autorităților să remedieze deficiențele din sistemul de alocare a locurilor preferențiale în Parlament. De asemenea, solicită autorităților să revizuiască, în colaborare cu reprezentanții minorităților, procedurile de numire a Consiliului Minorităților Naționale și ale consiliilor locale ale minorităților, în scopul de a le face mai reprezentative pentru diversitatea din cadrul minorităților naționale.

7. [Observațiile Guvernului României cu privire la cea de-a cincea opinie a Comitetului consultativ privind punerea în aplicare a Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale de către România \(Consiliul Europei\)](#)

România este un exemplu unic în ceea ce privește dispoziția constituțională care garantează participarea minorităților în Parlament: în conformitate cu articolul 62 alineatul (2) din Constituția României, republicată, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu obțin numărul de voturi

necesar în alegeri pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la un loc de deputat fiecare, în conformitate cu prevederile legii electorale. Acest lucru dovedește încă o dată încrederea pe care autoritățile române o au în reprezentanții minorităților naționale și în contribuția acestora la buna guvernare a societății românești.

8. Declarația României la Reuniunea suplimentară a OSCE privind dimensiunea umană, Viena, 29-30 octombrie 2015

România a reușit să dezvolte, cu sprijinul important al membrilor celor 20 de minorități naționale care trăiesc pe teritoriul său, un sistem de protecție a drepturilor acestora, care depășește standardele internaționale în domeniu. Acest sistem este eficient în protejarea și promovarea identității culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale care trăiesc pe teritoriul României. Acest lucru este confirmat în totalitate de concluziile diferitelor mecanisme de monitorizare instituite în temeiul convențiilor relevante ale Consiliului Europei.

ARGUMENTE PRO-GPMN: PUNCTAJ

REPREZENTAREA PARLAMENTARĂ A MINORITĂȚILOR NAȚIONALE ÎN ROMÂNIA

- I. România este unul dintre cele ~17 state din lume a căror legislație prevede rezervarea locurilor în parlamentele naționale pentru reprezentanții minorităților naționale (alocarea de locuri rezervate cu un alt prag electoral pentru minoritățile naționale) Din această perspectivă România a fost considerată **un model de parlament inclusiv**.

Constituția României în TITLUL III la Art 62 stabilește:

(1) Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.

(2) Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale. Cetățenii unei minorități naționale pot fi reprezentați numai de o singură organizație.

(3) Numărul deputaților și al senatorilor se stabilește prin legea electorală, în raport cu populația țării.

Dreptul minorităților de a fi prezente în Parlamentul României – în urma unui proces electiv – a fost stabilit de Constituție și de Legea Electorală, acestea garantând reprezentarea minorităților naționale în Camera Deputaților. Drepturile de ordin general stabilesc formele de participare publică la care au acces toți cetățenii români, implicit și minoritățile naționale (libertatea de asociere, de întrunire, de exprimare, accesul neîngrădit la orice informație de interes public, dreptul de a formula petiții etc.). Forma revizuită a Constituției, din 2003, nu a adus cu sine modificări de esență a drepturilor minorităților naționale, dar a venit cu două dimensiuni suplimentare la drepturile sociale ale acestora: dreptul de a folosi limba maternă în justiție (art.182/2) și în administrația publică (art.120), prevederi care figuiau, de altfel, în Constituția României imediat premergătoare celei din 1964.

În anul 1997 Comisia Europeană a certificat că România îndeplinea criteriul politic de la Copenhaga, ajungând la un stadiu la care drepturile minorităților naționale erau respectate și asigurate la nivel național.

În perioada post-comunistă România – ca și Polonia, Lituania sau Croația – a amendat legea electorală pentru a excepta minoritățile de la realizarea aceleiași valori a pragului electoral existent pentru partidele politice, astfel încât acestea sa poată fi prezente în Parlament, pe un număr de locuri dedicate.

II. GRUPUL MINORITĂȚILOR NAȚIONALE DIN PERSPECTIVA ACTIVITĂȚII PARLAMENTARE

- doar între 1996 și 2016 parlamentarii minorităților naționale au contribuit la redactarea sau au susținut un număr de peste 1700 de inițiative legislative
- parlamentarii minorităților naționale au participat activ la formarea guvernelor și la validarea programelor de guvernare
- de remarcat că prezența minorităților naționale în Parlamentul României nu a furnizat pretextul unor nemulțumiri sau prejudecăți majore din partea populației majoritare
- în îndeplinirea funcției legislative și participarea la procesul de legiferare, GPMN nu se situează sub nivelul celorlalte grupuri parlamentare (considerând limitele inerente legate de numărul de mandate). Astfel, ca o referință a istoriei

parlamentarismului din România post 1989, în două decenii de parlamentarism constituțional (1996-2016) GPMN a realizat:

Legislatura	Proiecte legislative	Luări de cuvânt	Întrebări și interpelări	Declarații politice
1992-1996	-----	31	27	11
1996-2000	72	153	18	10
2000-2004	139	257	171	55
2004-2008	312	601	93	220
2008-2012	627	901	196	436
2012-2016	561	995	279	310
Observații: pentru legislatura 2012-2016 nu a fost luată în calcul ultima sesiune parlamentară (septembrie-decembrie 2016) și doar parțial penultima sesiune (februarie-iulie 2016); datele sunt cele de pe pagina web a Camerei Deputaților				

III. CONSILIUL EUROPEI DESPRE MODELUL DE REPREZENTARE PARLAMENTARĂ A MINORITĂȚILOR DIN ROMÂNIA

Consiliul Europei consideră reprezentarea parlamentară a minorităților în România ca un bun exemplu de practică europeană, deși cu o excepție notabilă pentru comunitatea romă, care este subreprezentată. România folosește un sistem care combină reprezentarea proporțională pentru minoritățile mai mari și un mecanism unic de locuri rezervate pentru grupurile mai mici, ceea ce garantează reprezentarea indiferent de rezultatele alegerilor. **Consiliul Europei a lăudat cadrul juridic al țării**, locurile rezervate și sprijinul financiar pentru asociațiile minorităților, menționând în același timp că romii continuă să fie subreprezențați în ciuda acestor eforturi (A 5-a Opinie privind România, 2023, <https://rm.coe.int/5th-op-romania-en/1680ac3917>). COE observă că:

- *România are un cadru juridic și politic solid pentru protecția persoanelor aparținând minorităților naționale. Asociațiile care reprezintă cele 20 de minorități recunoscute primesc un sprijin financiar generos pentru protejarea și promovarea culturilor minoritare și au posibilitatea de a participa la procesul decizional prin intermediul Consiliului Minorităților Naționale și a unor locuri rezervate în Parlament. Majoritatea reprezentanților minorităților și-au exprimat satisfacția față de sistemul actual de protecție.*
- *Un cadru juridic și politic solid protejează drepturile minorităților naționale din România, iar cele 20 de minorități naționale recunoscute primesc un sprijin financiar generos pentru promovarea și protejarea culturilor lor și participă la organismele decizionale politice.*

IV. SISTEMUL DE REPREZENTARE PARLAMENTARĂ A MINORITĂȚILOR ÎN PARLAMENTUL ROMÂNIEI – ASPECTE POZITIVE SURPRINSE DE UNELE STUDII

- Un studiu de caz privind „[Reprezentarea minorităților în Parlamentul României](#)” (autor CIPRIAN-CALIN ALIONESCU) publicat pe [agora-parl.org](#), indică faptul că modelul țării noastre este studiat ca exemplu practic pentru promovarea unor parlamente mai incluzive. Un exemplu comparabil (dar departe de inclusivitatea modelului României în materie) este Croația, care inițial din 152 MP a alocat 5 MP pentru minoritățile naționale pentru a reprezenta minoritățile sârbă, italiană, maghiară, cehă/slovacă și „alte” minorități” acest alte acoperind minoritățile germană /austriacă/ ruteană / ucraineană / evreiască). Sistemul croat permitea libera concurență pentru locurile minorității, dar a fost criticat pentru subreprezentarea minorității sârbe, care era/este mult mai mare ca număr decât toate celelalte minorități luate la un loc. Ca răspuns la astfel de critici, Croația și-a modificat legea electorală pentru alegerile din noiembrie 2003, rezervând trei locuri pentru minoritatea sârbă (și mărinđ numărul de locuri rezervate la 8 locuri prin oferirea unui loc suplimentar pentru „alte” minorități). Având în vedere acest aspect, Croația asigură o mai mare reprezentare a minorităților naționale decât Slovenia de exemplu, observă autorul, **dar cea mai mare reprezentare parlamentară a minorităților în SEE se găsește în România.**
- Un alt [studiu dedicat reprezentării minorităților în parlamentul României](#) a apărut sub egida Uniunii Interparlamentare (2010). Acesta observă că: **”Succesul României în construirea unui sistem elaborat de protecție a minorităților este în mare măsură o consecință a participării active a minorităților la procesul legislativ”**. În același timp, autorul observă că minoritățile naționale din perspectivă demografică cunosc un proces de supra-reprezentare. Prevederile privind locurile rezervate, menite să beneficieze minoritățile numeric mai mici decât maghiarii, au fost introduse pentru prima dată pentru alegerile parlamentare din 1990, iar de atunci numărul locurilor rezervate a fost extins pentru a acoperi toate minoritățile mai mici, pe principiul „un grup etnic - un loc rezervat” (cf Art 62 Constituție) – 12 locuri în 1990 – 17 locuri în 2024. Un alt aspect pozitiv surprins de studiu: **”Având în vedere natura polarizată a sistemului de partide din România, grupul deputaților cu locuri rezervate a ocupat o poziție centrală într-un număr considerabil de voturi legislative”**. România a obținut succese considerabile în ceea ce privește includerea minorităților în parlament. Majoritatea grupurilor sale minoritare au fost fie suprareprezentate, fie reprezentate proporțional în parlament. Sistemul electoral - o combinație de reprezentare proporțională și de locuri

rezervate - a fost esențial în asigurarea unor niveluri ridicate de reprezentare a minorităților. Cel mai mare grup minoritar din țară - maghiarii - a obținut în mod constant reprezentare prin participarea la alegeri sub o siglă politică proprie (UDMR). Grupurile minoritare mai mici au beneficiat de prevederile privind locurile rezervate. ***Ambele tipuri de prevederi electorale utilizate în România (i.e. reprezentarea proporțională și reprezentarea pe locuri rezervate) se numără printre cele recomandate în literatura de specialitate pentru societățile diverse din punct de vedere etnic.***